

Kwaliteit en keuring

© I. De Clerck

Het uitgangspunt van de wintercursus, die Boomtelersfederatie Noord-België traditioneel organiseert, waren regelmatig gestelde vragen van leden over kwaliteitseisen van diverse afnemers. Ook de steeds groeiende vraag naar certificaten door overheid, tuincentra en exporteurs gaf deze cursus mee inhoud. Een fysieke editie was deze keer niet mogelijk. Een online alternatief opende meteen de mogelijkheid om deze cursus aan te bieden aan de leden boomkwekerij en bloemisterij AVBS.

Jan Vancayzeele, consulent AVBS

Fytosanitaire eisen

Sabina Devlieghere (FAVV) bracht een interessante presentatie over traceerbaarheid, fytosanitaire controles en exportcontroles. Sinds eind 2019 zijn alle planten bestemd voor opplant verplicht een paspoort te dragen bij verkoop aan een professionele klant. Zo is het geteelde product overal traceerbaar, hoofdzakelijk om fytosanitaire redenen. Er werd lang stilgestaan bij fytosanitaire controles bij export naar derde landen. Die zijn een hot topic, omdat sinds 1 januari bij export naar het Verenigd Koninkrijk een fytosanitair certificaat vereist is voor planten bestemd voor opplant. De voorwaarden (wetgeving, import permit, ...) van het derde land zijn de basis voor de eisen die de controle

stelt voor het fytosanitair certificaat. Soms zijn bijkomende inspecties en monsternemingen nodig, onder meer tijdens de teelt. Men dient de exportcontrole minstens 48 uur voor export via mail aan te vragen bij de lokale controle-eenheid (LCE) van het FAVV. De planten dienen goed zichtbaar en bereikbaar opgesteld te zijn voor controle. Het certificaat wordt ter plaatse afgedrukt of kan via BeCert ter beschikking gesteld worden. Ook het pre-exportcertificaat werd toegelicht, dat noodzakelijk is voor export naar derde landen vanuit België via een ander EU-land. Dit stelt zich courant bij handel via Nederland. Alle vormen van houten verpakkingsmateriaal, zoals paletten en kisten, dienen voor export naar derde landen te voldoen aan de ISPM15-norm - waar-

bij deze ofwel gestoomd of behandeld moeten worden.

Kwaliteit

Jeroen Lambin (Proefcentrum voor Sierteelt) gaf een uiteenzetting over certificatie op maat voor iedere sierteelt. De beschikbare kwaliteitssystemen kan men indelen volgens de focus, zoals wetgeving (VegaplanNET), milieu (MPS ABC) en goede landbouwpraktijken (Global GAP). Vegaplan Standaard Niet Eetbare Tuinbouw (Vegaplan NET) is ontstaan in 2019. Hierin zijn zowel productie, handel, plantenkwaliteit als IPM geïntegreerd. Dit is een laagdrempelig en financieel haalbaar systeem dat een ideale opstap is naar andere certificaten. Na het behalen van het certificaat zijn jaarlijkse zelfcontroles vereist. Na drie

jaar neemt de Onafhankelijke Controle Instelling (OCI) contact op met de gecertificeerde teler voor een opvolgaudit. Royal FloraHolland (RFH) verplicht tegen medio 2022 het invoeren van een milieucertificaat. Dit kan ofwel MPS ABC of Impact Driven Approach (ID) van GlobalG.A.P. zijn. Naast certificatie zijn registratie en monitoring een belangrijk aspect. De mogelijkheid bestaat om alles in één pakket samen met Vegaplan NET door middel van één audit te laten controleren.

Standaardbestek 250

Tom Joye (ANB), een veel gecontacteerd boomexpert bij Inverde, gaf een boeiende uiteenzetting over kwaliteit en keuring volgens de bepalingen van het Standaardbestek 250 (SB250) van laanbomen. Met het oog op een efficiënte bedrijfsvoering worden op boomkwekerijen teelttechnieken toegepast met een impact op fysiologie en uitzicht van de bomen. Daarom is uitwisseling van kennis en wederzijds begrip een must. Voor alle partijen is het noodzakelijk om een duidelijke omschrijving te hebben van de verwachte kwaliteitseisen. Deze staan omschreven in het SB250 of in een bijzonder bestek (contract tussen partijen). Elke partij heeft een rol te spelen. Correct keuren behoort tot de rol van de opdrachtgever en is ook in het belang van de aannemer en de boomkweker.

Er vindt geregeld een update plaats van het SB250. Dit wordt voorbereid in werkgroepen met vertegenwoordigers van alle belanghebbenden, dus ook tuinaannemers en boomtelers die vertegenwoordigd zijn via AVBS. In de meeste bestekken wordt een combinatie gemaakt van SB250 en specifieke eisen (het zogenaamde 'bijzonder bestek'). Maar in de meeste bestekken wordt er voor plantkwaliteit niet afgeweken van het SB250. De keuring gebeurt na de levering. Voorafgaande selectie op de kwekerij vervangt de keuring niet en geeft geen vrijstelling van de keuring. Afgekeurd plantgoed moet binnen de 24 uur afgevoerd worden. Nieuw aangeleverd materiaal moet opnieuw gekeurd worden. De waarborgtermijn voor groenaanleg is standaard 3 jaar. De aannemer dient tijdens de waarborgtermijn in elk plantseizoen slecht opkomende en niet-soortechte planten te vervangen. In samenspraak met het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en AVBS zijn de huidige kwaliteitseisen verfijnd. Er was vooral interpretatie en verduidelijking nodig van de bestaande kwaliteitseisen. Er werd ook een extra categorie toegevoegd: parkbomen. Deze moeten voldoen aan de kwaliteitseisen van laanbomen, met uitzondering van de vereiste dominantie van de doorgaande top boven de takvrije stam. Bij de volgende herziening van het SB250 zal

aan de stuurgroep voorgesteld worden om deze wijzigingen op te nemen als standaardbepalingen.

Kwaliteitseisen voor privétuinen en openbaar groen

Steven De Bruycker, adviseur en vertegenwoordiger van boomkwekerij Willaert, sloot de cursusreeks af met een interessante uiteenzetting over de kwaliteitseisen van tuinaannemers, tuinarchitecten en openbare besturen. De particuliere klant heeft via zijn tuinaannemer of tuinarchitect vaak heel specifieke eisen. Met het eindbeeld van een boom voor ogen, maar met een gebrekkige kennis, heeft deze klant in bepaalde gevallen onvoldoende budget om grote maten aan te kopen. Dan heeft de consument degelijk advies nodig van de boomteler, tuinaannemer, tuinarchitect of het plantencentrum om succesvol groen aan te leggen. Een professioneel bezoek aan een boomkwekerij kan verheldering brengen. Bouwpromotoren hebben vaak een opgelegde groenverplichting. Die springt vaak in het oog als verkoopargument, maar laat nogal eens te wensen over na de oplevering van het bouwproject, omdat bomen en planten vaak in extreme omstandigheden (daktuinen, parkeergarages, ...) dienen te groeien. Ook bomen in openbaar groen moeten nogal eens kunnen gedijen in extreme omstandigheden. Denk maar aan openbare wegen (strooizout, verdichte bodems, ...) en stadswegen met te weinig ondergrondse groeiruimte voor bomen. Soms duiken er in de praktijk problemen op met aangeplante fruitbomen. Door een te klein budget is de gekozen maat soms te klein. Soms is er te weinig beworteling door afgescheurde wortels. Het gebeurt ook dat er in de praktijk problemen vastgesteld worden met meerstammigen. Er is een verschil tussen een natuurlijke meerstam en onnatuurlijke meerstammen. Deze laatste zijn in feite samengestelde bomen.

Lucien Verschoren, trekker van deze cursus, sloot het geheel tevreden af. Hij kondigde meteen het thema van de editie 2022 aan: 'Hoe groeit een plant?', met inbreng van scholen, proefcentra, universiteiten en bedrijven. ■

Tom Joye van Inverde tijdens zijn online presentatie. Het voordeel van online is dat boomtelers uit heel Vlaanderen konden meevolgen.